

Onderscheidingsteken voor Oorlogsvrijwilligers

Over de kwestie van het 'onderscheidingsteken' voor OVW'ers is in de afgelopen decennia veel te doen geweest. Ook recent zijn oude misvattingen hieromtrent helaas weer breed geventileerd.

Daarom volgt hieronder tekst en uitleg van de hand van het Hoofd van de Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

Het onderscheidingsteken voor Oorlogsvrijwilligers ziet op papier het levenslicht in art. 6 van het Oorlogsvrijwilligersbesluit (KB. Nr. 1, getekend op 1 oktober 1944 door Koningin Wilhelmina te Londen).

De tekst van dit artikel luidt:

Artikel 6.

De oorlogsvrijwilligers dragen op de uniform een door Onzen Minister vast te stellen onderscheidingsteken.

De Ministers van Oorlog en van Marine waren belast met de uitvoering van dit besluit.

De misvatting

Met name vanaf de jaren '90 werd de misvatting, dat in het betreffende besluit met 'onderscheidingsteken' een decoratie met bijbehorende uniformbaton zou zijn bedoeld, meer onderwerp van gesprek.

Van Defensiezijde is echter steeds aangegeven dat hier met het 'op de uniform te dragen onderscheidingsteken' ook daadwerkelijk is bedoeld een 'uniformonderscheidingsteken' en niet een decoratie.

En niet in de laatste plaats omdat een decoratie nooit reeds vanaf de eerste dag algemeen, zonder voordracht en zonder enig voorbehoud, aan een hele groep kan worden toegekend. Het gestelde in art. 6 van het KB van 1-10-1944 heeft ook het karakter van een algemene bepaling.

OVW'ers van de KL

De Minister van Oorlog heeft uitvoering gegeven aan de betreffende bepaling uit het Oorlogsvrijwilligersbesluit toen hij bij zijn beschikking van 20 september 1946, Militair kabinet, Bureau 2, nr. 925, het 'bijzonder onderscheidingsteken' voor de Koninklijke Landmacht (KL) vaststelde. Dat was het Oorlogsvrijwilligers-embleem (monogram van de goudkleurige letters OVW, gedekt door de Koninklijke kroon, op een pat in de kleur van het uniform waarop het werd gedragen). Het embleem mocht worden gedragen door militairen van de KL, mits zij voor 1 oktober 1946 in voormalig Nederlands-Indië aan land waren gegaan en niet behoorden tot de 1 Divisie '7 december' en de '7 Decemberbataljons', zo werd in de Ministeriële beschikking bepaald.

Ook tegenwoordig nog wordt door oud-OVW'ers van de KL dit embleem – terecht – met trots gedragen op het (civiele) 'veteranenuniform'. Er bestaan diverse uitvoerin-

gen van, zowel geborduurd, als o.m. uitgevoerd in metaal, waaronder de goudkleurige OVW-speld van de VOMI.

De beschikking uit 1946 van de Minister van Oorlog had echter als probleem dat deze een beperking voor het dragen bevatte, in die zin dat slechts de militairen van eenheden die in Nederlands-Indië aan land waren gegaan voor 1 oktober 1946 dit embleem mochten dragen. Daarmee konden dus ook niet-OVW'ers van die eenheden dit embleem dragen (saamhorigheid) en waren OVW'ers die na die datum aan land gingen en de OVW'ers die niet in Nederlands-Indië dienden van het dragen uitgesloten. Bovendien waren militairen van de 1 Div 7 Dec en van de 7 Decemberbataljons uitgesloten. Deze ongelijke situatie was echter niet eerder expliciet besproken.

OVW'ers van de KM

Eind jaren '90 bleek voorts dat de toenmalige Minister van Marine geen invulling heeft gegeven aan art.6 van het Oorlogsvrijwilligersbesluit. Dit bleek in de loop van 1997 uit gesprekken met vertegenwoordigers van de OVW'ers van de Koninklijke Marine (KM), naar aanleiding van een verzoek uit die kring over dit onderwerp. Samenvattend kon toen worden gesteld dat de door de OVW'ers van de KM ervaren 'leemte' door hen in de praktijk was ingevuld met de OVW-draagspeld, welke overigens reeds in de tweede helft van de jaren '40 vanuit de KM (echter niet officieel) in het leven was geroepen en ook daadwerkelijk werd gedragen.

Reparatie KB 1-10-1944

Na gesprekken van Hoofd Sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie met vertegenwoordigers van de Directeur Personeel Koninklijke Marine, de Directeur Generaal Personeel, de Vereniging OVW'ers KM en het Veteranen Platform (onder meer namens de oud-OVW'ers van de KL), is medio 1998 besloten de Minister van Defensie een 'reparatievoorstel' voor te leggen.

De voorgestelde reparatie hield in dat alsnog:

- de bij de Koninklijke Marine in de praktijk gegroeide situatie, formele Ministeriële goedkeuring zou krijgen en de OVW-KM draagspeld dus de status zou krijgen van het in het Oorlogsvrijwilligersbesluit bedoelde bijzonder onderscheidingsteken en
- alle OVW'ers van de Koninklijke Landmacht gerechtigd zouden zijn het reeds in 1946 ingestelde bijzonder onderscheidingsteken voor de OVW'ers KL te dragen, derhalve zonder de in de Ministeriële beschikking van 1946 opgenomen beperkingen.

Bij zijn beschikking van 21 september 1998, P/98006832 heeft de Minister van Defensie aan dit tweevoudige voorstel zijn goedkeuring gehecht.

menvattend

De Oorlogsvrijwilligers-draagspelden zoals hieronder afgebeeld, zijn de onderscheidingstekens zoals bedoeld in artikel 6 van het Koninklijk besluit van 1 oktober 1944 (het Oorlogsvrijwilligersbesluit).

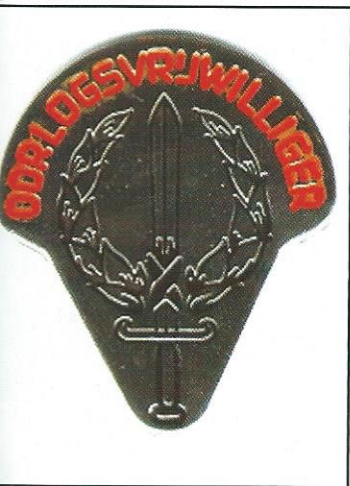
Het KB van 1-10-1944 bepaalt in algemene zin dat OVW'ers een nader vast te stellen onderscheidingsteken dragen. Om die reden is er dus geen sprake van een persoonlijke toekenning of Ministeriële oorkonde.

Bij beschikking van de Minister van Defensie van 21 september 1998 is alsnog volledige uitvoering gegeven aan art. 6 van het Oorlogsvrijwilligersbesluit en zijn alle oud-OVW'ers van de Koninklijke Landmacht en van de Koninklijke Marine, zonder voorbehoud, qua erkenning als OVW'ers in een gelijke positie gebracht.

De situatie anno 2004

Aangezien de OVW'ers reeds lange tijd niet meer in actieve dienst en derhalve niet meer uniformdragend zijn, mogen de speld respectievelijk het embleem thans op het civiele tenue worden gedragen. In plaats van het oorspronkelijk in stof, later onder meer in metaal uitgevoerde OVW-embleem KL, dat reeds lang niet meer verkrijgbaar is, mag uiteraard ook de rechtstreeks daarvan afgeleide en alom bekende OVW-draagspeld worden gedragen.

Door Defensie is in 1998 aan het bestuur van de vereniging oud-OVW'ers KM en onlangs aan het bestuur van VOMI-Nederland, op hun verzoek, een forse stapel extra exemplaren verstrekt van de Ministeriële besluiten van 21 september 1998, ter verstrekking aan oud-OVW'ers van KM en KL.

OVW-draagspeld KM

OVW-mouwembleem KL

OVW-draagspeld KL

betreffende draagspelden zijn op een van de volgende wijzen te verkrijgen:

1-OVW'ers Koninklijke Landmacht:

de VOMI-NL, te bestellen via de penningmeester of bij de beheerders van het Fonds Sociale Zorg, zoals gepubliceerd in Sobat (bestuur VOMI-NL, p/a Albatrosstraat 14, 2352 EG Leiderdorp).

1-OVW'ers Koninklijke Marine:

de Vereniging OVW'ers KM (bestuur Vereniging OVW-KM, p/a G. Gezellelaan 391, 4624 GL Bergen op Zoom).